

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MEMBERSHIP JOURNAL FOR
HISTORICAL ASSOCIATION
FOR ESPERGÅRD AND SURROUNDINGS

NR 30
JUNI
2001

EGEBÆKKEN

Dalsborg

The property „Dalsborg“ is today squeezed in between the row houses, which were built in the earlier park. But the house has an exciting history.

Read page 3

Reminiscences from „Villa Vraa“

- read about Mørdrupvej nr 8 on page 24

Forbedring af Egebækken

- altså ikke vort blad - men dets navnemoder i Egebækssving Skov !

Allerede i februar 1998 hentede vi og andre interesserede projektmaterialet til bækkens naturforbedring. Arkitekt Per Christiansen advarede i Helsingør Dagblad mod at ødelægge skjulte værdier, oprindelige vandmøller og andet, som han havde kendskab til fra udgravningerne i 1949. Historisk Forening gjorde bl.a. indsigelse mod et betonsandfang man ville bygge ved Egebækkens krydsning med Flynderupvej (tidligere Røde Bro).

I dette forår skete der noget. Salamanderdammene blev tømt og oprenset, og der blev gravet i bækken. Den 2. juni 2001 var der "indvielse". Der er gravet en rende i bækkens løb, og der er etableret et stryg – et omløb – så fisk kan komme forbi spærringen ved Salamanderdammene og svømme længere op i bækken. Det må glæde alle, at sandfanget ved Flynderupvej er etableret ved simpelthen at grave bækken dybere før vejen og at hæve gennemløbsrøret. I det hele taget er der udført et fint naturforbedringsarbejde.

Vi kan anbefale medlemmerne en skovtur langs bækken og her kigge efter bækkørred. Det vil glæde os, når der går fisk i Egebækken – altså den i skoven !

Gurre Slot i søgelyset

Ved udgravning til en fjernvarmeledning sidste sommer stødte man på en stendæmning. Det vakte opmærksomhed og Flynderupgaard Museet havde en spændende udstilling af fund, som delvis var kommet frem fra Nationalmuseets magasiner.

I år har arkæologerne Lone Hvass fra Helsingørs Museer, Vivian Ulling fra Nationalmuseet og ph.d. studerende Charlotte Boye Andersen, været i jorden omkring Gurre Slot og gjort forbløffende fund : En 10 m høj bygning med kakkelovn og ved siden af et 47 m langt hus.

Vi glæder os allerede til at se de skitser, der må komme, samt til at invitere arkæologerne til at fortælle om arbejdet og om det "nye" Gurre i foreningen.

Holger Dahl

Lokkerup og Dalsborg

af Kjeld Damgaard

Hans Erling Langkilde skriver i 1987 om Dalsborg i en af sine bøger: Arkitekt Louis Hygom har styrket Dalsborg ved Spøttrup-agtige gavle og ved at benytte små vinduesformater i sidefløjen, så man får indtryk af vægtige mure, der modstår ethvert fjendtligt angreb. Han har yderligere broderet på motivet med portindkørsel og en nostalgisk hoveddør for borgherren. Hvis man ikke vidste bedre, kunne man have forestillet sig, at det var et engelsk "manorhouse", hvor dronning Elizabeth engang havde overnattet. Alt dette til trods, var der alligevel noget meget dansk over ejendommen – noget særdeles tidstypisk med træk af gammel bygningskultur. Skade at huset måtte lade livet." Og et andet sted skriver Langkilde videre: "Man har for længst nedrevet landstedet og lavet en udstykning til nogle uinteressante typehuse på det store, parkagtige haveareal."

Hvordan den meget skrivende Langkilde har kunnet overse, at Dalsborg rent faktisk ligger her endnu, er lidt af en gåde – men han har måske slet ikke været på stedet ?

Denne artikel belyser Dalsborgs historie, der også på meget konkret måde involverer den såkaldte "Lokkerup landsby" og dens historie.

Landsbyen Lokkerup omtales et par gange i litteraturen som en forsvundet landsby. Imidlertid er det temmeligt

usikkert om man på noget tidspunkt har kunnet tale om en reel landsby. Det følgende vil vise, at der i alle fald ikke har været en rigtig landsby på stedet i de sidste 500 år.

De ældste kilder

Navnet Lokkerup dukker nemlig første gang op i et dokument fra 1497. Heri er opregnet alt det jordegods, som da hørte

Dette kort er tegnet til Generalvejkommissionen i 1778 og viser, at der på det tidspunkt tilsyneladende var både en ejendom med Lokkerup-navnet, placeret hvor nu Lokkruphus ligger, samt en ejendom (gård) med navnet Dalsborg.

under Esrum Kloster. Af dokumentet fremgår det således ikke direkte hvor store de enkelte landsbyer er, idet der f.eks. for byen Tikøbs vedkommende kun er nævnt Præstegaarden. De øvrige gårde, som ikke hørte under klosteret, er således ikke nævnt. Men for Lokkerups vedkommende gælder det særlige, at den er "listet" op på en sådan måde, at det indirekte er klart for

beskrevet som en enkelt gård eller hus. Stedet betegnes som "Lockerups Huus", som bebos af *Bent Andersen*. Han har rådighed over 1 tofte, som grænser mod nord til Strandskoven og mod syd til Egebæksvang. Fra øst til vest går jorden fra landevejen til Rørtangs vang. Arealets størrelse er ikke angivet på en måde som vi i dag kan genkende, men der er næppe tvivl om, at det beskrevne om-

læseren, at der er tale om en enkeltgård, i lighed med l e k s . Busserup. Fæstet af Lokkerup skulle i øvrigt betale tre skilling grot (en regningsenhed = 9 penninge) i årlig afgift til klosteret – en temmelig lav afgift, hvoraf kan sluttes, at ejendommen ikke hørte til de største og mest betydningsfulde.

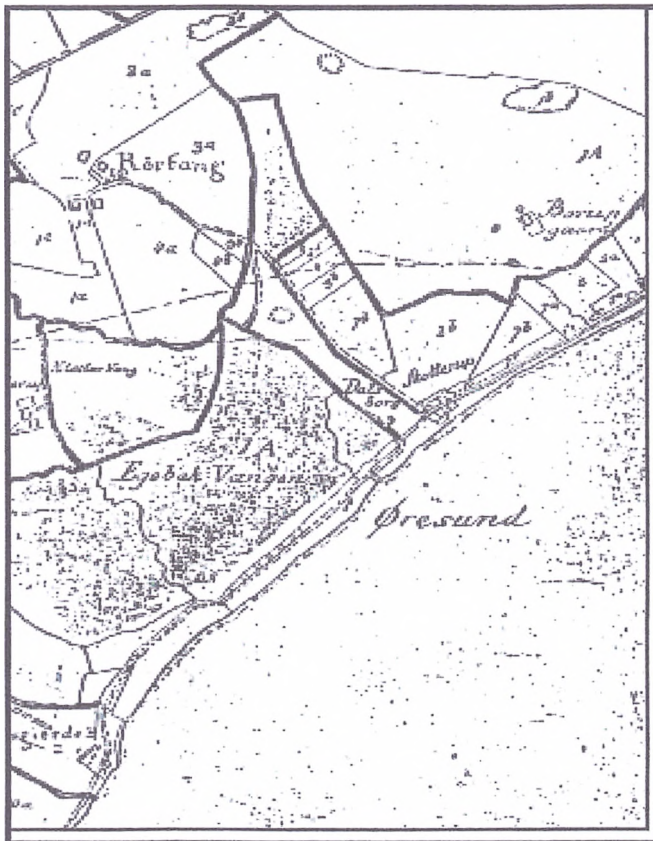
I en beskrivelse fra 1681, hvor alt jord beskrives til den nye matrikel, er Lokkerup klart

råde svarer til det areal, som senere blev Dalsborgs ejerlav.

Afspærringen ved Lokkerup

Næste gang Lokkerup træder ind på historiens scene er, da der var pest i Helsingør i 1711. Måske som en følge af syge soldaters overførsel fra Skaane i anledning af forsøgene på at gøre en ende på den svenske besættelse, opstod der i 1710 flere pesttilfælde i Helsingør. Epidemien blev hurtigt værre, og den resulterede i, at den 25. maj 1711 blev der uden om Helsingør lagt en afspærring, der gik fra Lokkerup over Mørdrup, Nyrup og videre mod Nordkysten ved Villingerød, Årsagen til denne store afspærring skal ses på baggrund af, at der i Hornbæk, Horneby og Stenstrup også var udbrudt en pestepidemi.

Ved Lokkerup blev der nu indrettet et marked eller torv, hvor det var muligt at

På dette kort ses Dalsborgs ejerlavsgrenser, som de så ud indtil 1978, hvor en del af arealerne, der lå vest for Nordbanen blev lagt under Borupgaard ejerlav. Det nuværende „Lokkeruphus“ er af ukendte grunde nu kommet til at ligge i Skotterup ejerlav.

forsyne sig med levnedsmidler. Det var især nødvendigt, fordi stort set alle husdyr, især svin, var blevet slagtet eller fjernet fra byen. Imidlertid tog den militære garnison først for sig på markedet – simpelthen ved at forbyde de al-

mindelige borgere at handle før dem selv. Det gav anledning til en del klager fra byens indbyggere, der var hårdt ramt i forvejen af den tiltagende smitte, der udryddede op imod 40 % af byens indbyggere.

I løbet af vinteren 1811-12 aftog sygdomstilfældene væsentligt, og den 25. juni 1712 åbnedes Helsingør igen for fri passage. Dermed ophævedes også markedet ved Lokkerup.

De første kendte fæstere

Gårde og huse, med dertil hørende jorder, var jo efter reformationen i 1536 kommet under kronen. De enkelte ejendomme fæstedes til de bønder og husmænd, som ville og kunne betale for at fæste ejendommene. Der er bevaret enkelte oversigter og genpartier af disse fæstebreve, men desværre er der for Lokkerupgaardens vedkommende ikke en fuldstændig liste. Første gang vi støder på navnet Lokkerup i fæsteprotokollerne er den 18. september 1722, hvor *Seignr. Nicolay Jort* fra København fæster "*Lockeruphuus*" som angives af være på 1Skæppe, 4 Fjerdingkar Hartkorn. Denne måleangivelse var en metode til at beskatte en ejendom, således at det var jordens ydeevne der blev betalt efter – og ikke bare arealet.

Foruden gård/hus og jord fæstede Nicolay Jort også et fiskestade (nr. 4) og for alt det skulle han give i fæste 5 rigsdaler. Det oplystes endvidere, at hidtidig fæster havde været en Kommandør

vist nok med navnet *Kønning* (svært læseligt).

Københavnske fæstere

Allerede året efter fæstedes ejendommen imidlertid atter til en ny fæster. Denne gang var det *Seignr. Christian Ludvig Viereck* – også fra København, der fik Lokkerup i fæste. Men han beholdt stedet meget kort tid, idet allerede samme år – 1723 – blev *Hr. Commisarius Alonso Vere*, København ny fæster. Sidstnævnte var proviant-commissær, men da han tilsyneladende rejste til England med kort varsel, blev Lokkerup atter bortfæstet den 12. september 1727.

En helsingoransk købmand

Denne gang var fæsteren mere lokal. Han hed *Johan Georg Hansen*, havde titel af "commerceraad" og var fra Helsingør. Denne Johan Georg Hansen er sandsynligvis identisk med Hans (også kaldet Jean) Georg Hansen (1694-1760), der var søn af en af Helsingørs rigeste købmand i 1700-tallet. Selv drev J. G. Hansen det nu også ganske vidt. Han var blevet kommerceråd (titel med rang i 7. rangklasse) i 1724, justitsråd (5. rangklasse) i 1738 og etatsråd (3. rangklasse) i 1757. Han var desuden fransk generalkonsul i Helsingør. Han blev gift med Johanne Catharine Fabritius (1706-1770). Hans datter og svigersøn opnåede at blive adlet under navnet de Lilliendal – herom senere.

Det ses imidlertid ikke hvor længe J.G. Hansen havde ejendommen. Først i febr. 1755 findes en kort notits om, at den tid-

ligere fæster Nicolai Asmussen ved dom har måttet forlade *Gaarden Lockerup*. Der var med andre ord ikke tale om en frivillig afståelse. Ny fæster blev *Olle Petersen Wilhelm*, som egenhændigt har underskrevet i fæsteprotokollen.

Uden for bondestanden

Wilhelm var med andre ord næppe en "simpel" bonde, idet kun meget få var i stand til at skrive deres eget navn på den tid. Lokkerups hidtidige fæstere havde da også været mennesker "uden for bondestanden" – som man kaldte det, når nogle beboere hævdede sig op over denne – dengang – ringeagtede stand. Men også Wilhelm synes kun at have haft ejendommen i ganske kort tid. I alle fald, ser det ud til at Lokkerup har en ny fæster allerede to år efter, hvor *Nicolaj Rasmussen* optræder som forhenværende fæster, med sin søn *Anders Nicolaysen* som ny fæster.

Nu – den 23. 12. 1757 - kaldes ejendommen godt nok for *Huus No. 1*, men hartornet er nøjagtigt det samme som i 1722, incl. fiskestade nr 4. Vi kan derfor med nogenlunde sikkerhed konstatere, at det er samme ejendom.

Navnet Dahlsborg opstår

Så går der atter et par år, hvor vi ikke rigtig kan følge fæsterne. I 1761 optræder imidlertid en ultrakort meddelelse i Fæsteprotokollen:

Dahlsborg ved Lokkerup
Sr. Godenius fæster det Huus som Sr. Dahl godvillig afstod.

Det er første gang navnet Dalsborg optræder i nogen kendt kilde. Og det giver samtidig svar på nogle spørgsmål, men stiller også nye spørgsmål. For det første giver det anledning til at stille det spørgsmål om der er tale om den samme ejendom, som Anders Nicolaysen fæstede i 1757. Men hvorfor skriver man så "Dalsborg ved Lokkerup" – og ikke f.eks. "Dalsborg – tidligere Lokkerup" ?

På den anden side giver den yderst kortfattede meddelelse i Fæsteprotokollen svaret på hvorfor ejendommen hedder Dalsborg – den er simpelthen opkaldt efter fæsteren indtil 1761.

Brødrene Dahl fra Helsingør

Hvem var så denne Dahl ? Ja, vi kan ikke vide det med 100 % sikkerhed, fordi fæsteprotokollen ikke engang angiver hvorfra han kommer eller hvad han hed til fornavn. Det er imidlertid alligevel ret sikkert hvor vi skal lede. Som det ses betitles han "Sr." en forkortelse for "Seigneur" en titel som anvendtes for "borgere uden rang". Efterfølgeren hed som det ses Godenius, der også betegnes som Sr. Dette sjældne navn kendes fra Helsingør, hvor han var købmand. Af hans kolleger kendes da også to andre købmænd – brødrene Dahl, der var købmænd.

Den ene broder hed *Nicolaj Dahl*, og hans navn er faktisk endnu bevaret i Helsingør, idet hans købmandsgård på hjørnet af Stengade (nr. 64) og Bros-træde endnu er kendt under navnet

"Dahls Gaard". Denne ejendom ejede han fra 1738 til 1761. At Godenius og Nicolaj Dahl kendte hinanden kan bl.a. ses af, at de begge i 1760 deltog i byen Helsingørs sikkerhedsstillelse i forbindelse med en rustningsgaranti, som regeringen havde pålagt alle byer, herunder altså også Helsingør.

Hans broder, købmand *Niels Dahl*, byggede i slutningen af 1750'erne en stor købmandsgård på hjørnet af Strandgade og Brostræde (Strandgade 75). Også denne ejendom eksisterer endnu – bl.a. rummer den nu "Simon Unna &

Co.". Niels Dahl var desuden – indtil sin død i 1773 - rådmand i Helsingørs bystyre, og var i kraft af sit købmandshverv bl.a. forpagter fra 1748 til 1772 af brændevinsleverancerne til 7 af omegnens kroer, nemlig Langstrup, Hornbæk, Tikøb, Sletten, Espergærde, Humlebæk og Snekkersten.

Hvilken af de to brødre, der fæstede gården i Lokkerup og kaldte den "Dahlsborg" kan ikke konstateres med de i dag kendte kilder. Nicolaj Dahl solgte sin købmandsgård samme år som afviklingen af Dalsborg sker – og han betitles "Sr." – havde det været brode-

Den gamle Strandvej med Lokkeruphus i baggrunden, fot. år 1900.

ren, Niels, var han måske blevet benævnet "Rådmand". Men at konkludere at Nicolaj er den mest sandsynlige sker i givet fald på et ganske tyndt grundlag.

Købmand Godenius og hans enke

Om den følgende fæster af Dalsborg, købmand *Carl Frederik Godenius*, vides, at han i 1760'erne var formand for Helsingørs KøbmandsLaug. Han byggede i 1759-60 Strandgade nr 87 og i 1784 tilige Strandgade 85. De to huse har siden været ét hus og ejedes fra 1791 af generalkonsul Nicolai Fenwick – hvorfor denne ejendom i dag kendes som "Den Fenwickske Gaard".

Da købmand og agent Godenius døde overtog imidlertid enken, *Marie Elisabeth Godenius*, Dalsborg. Hun boede der tilsyneladende ikke hele tiden, i alle fald noteredes kun en gartner ved navn Christian Hermann, som beboer af lyststedet "Lokkerup" den 1. juli 1787. I januar 1793 fik fru Godenius arvefæste- og skødebrev på ejendommen, d.v.s. at hun blev den første selvejer af Dalsborg. Af skødet fremgår det, at ejendommen nu bestod af hartkorn 1 tønde, 2 skæpper og 2 ¼ album – altså noget bedre end i 1722 og 1757.

Lokkerup Porthus

På dette tidspunkt er der tale om to ejendomme i Lokkerup-området. Den ene er Dalsborg (endnu i folketællingen 1787 kaldet "Lokkerup"), den anden Lokkerups Porthus – den nuværende Lokkeruphus Skovløberbolig. sidstnævnte hus kendes fra 1771, hvor sog-

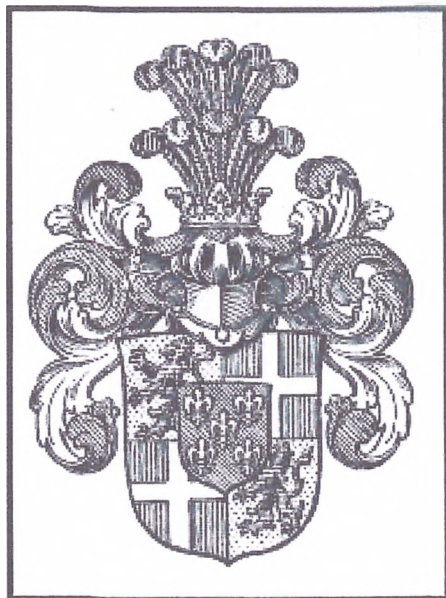
nepræst Rasmus Garboe udarbejdede en fortegnelse over ægtepar, enkemænd og enker i Tikøb sogn. Fortegnelsen indeholder ikke et fuldstændigt folketal, kun angives navnet på manden, hans næringsvej, hans alder og hvor mange gange han har været gift. Om hustruer skulle kun angives hendes alder og hvor mange gange hun havde været gift – og altså ikke hendes navn. Børnene omtaltes slet ikke.

Denne fortegnelse medtager slet ikke ejendommen Dalsborg. Det betyder ikke, at ejendommen ikke fandtes i 1771, men at fæsteren/ejeren ikke boede der fast. Om Lokkerups Porthus nævnes, at her boede daglejeren Lars Jensen, 52 år i sit første ægteskab med sin 48-årige hustru, der også var i sit første ægteskab. I huset boede tillige den 58-årige enke efter tækker Anders Hansen. Hun havde været enke i 7½ år og levede af betleri.

Lars Jensen og hans familie kan følges i en del år. I 1787 boede ifølge folketællingen husmand Lars Jensen og dennes hustru Maren Hansdatter, og den 15. februar 1808 døde Lars Jensens efterlevende enke, Karen Rasmusdatter i en alder af 82 år ifølge Kirkebogen. Han må være blevet gift igen efter 1787. Om Lokkeruphus vides i øvrigt at huset blev ombygget i 1831 til det udseende vi kender i dag.

J.J. de Lilliendal og hans slægt

Men tilbage til selve Dalsborg. Den næste kendte ejer af Dalsborg var *Johan*

Det våben, der blev tillagt familien de Lilliendal, så således ud. Våbenet er firdelt med et grønt hjerteskjold, hvori 5 sølviljer. I 1. og 4. felt en oprejst blå løve i guld, i 2. og 3. felt et sølvkors i rødt. På den kronede hjelm strudsefjer i grønne, røde og guldfarver.

Jacob de Lilliendal. Igen er der tale om en person fra samfundets øverste klasse. J.J. de Lilliendal var ud af den tidligere omtalte rige helsingoranske købmands-slægt, som nedstammede fra øverste borgmester i Helsingør, Hans Hansen (død 1684). Borgmesterens søn, Jakob, blev storkøbmand i Helsingør og i øvrigt også fransk konsul i Helsingør. Jakob Hansens ældste søn, Johan/Hans/

Jean Georg Hansen, var - som tidligere omtalt - læster af Dalsborg i 1720'erne. Jakob Hansens tredje søn, Frederik, blev dansk konsul i Bordeaux i Frankrig. Frederik Hansen adledes under navnet "de Lilliendal" i 1748, da han havde købt et fransk adeligt gods. Imidlertid var han ugift og barnløs, og skænkede derfor store beløb til velgørende formål i Helsingør. Det var hospitalet og fattighuset der kom til at nyde godt af denne velgørehed.

En nevø var udset til at arve Frederik de Lilliendals adelspatent, men han døde før farbroderen. I stedet fik en nieces mand (= en datter og svigersøn af ovennævnte Johan Georg Hansen), superkargo i Bordeaux, Friderich Fritz, lov til at føre navnet de Lilliendal. Det skete dog på den betingelse at Friderich Fritz de Lilliendal indbetalte de i alt 36.000 Rigsdaler som familien havde bestemt skulle gå til velgørende formål i Danmark. Dette skete kort efter at F.F. de Lilliendal vendte hjem til Helsingør. Friderich Fritz og hans Hustru Anne Cathrine fik en søn, nemlig Johan Jacob de Lilliendal, født i 1773.

Johan Jacob blev kejserlig østrigsk generalkonsul i Helsingør, og blev i 1895 gift med Frederikke Cathrine Vogelsang (1784-1843). Men allerede den 23. juni 1808 døde Johan Jacob kun 33 år gammel, uden at efterlade sig børn - og hermed uddøde denne adelsfamilie, som dermed kun satte sig meget få spor i eftertiden.

Flere ejere

Ny ejer kom først i 1810 – og igen var det en helsingoransk købmand, der købte Dalsborg. Denne gang hed han I. Ibsen, og - pudsigt nok - måske identisk med den købmand Ibsen, der ejede "Dahls Gaard" på Stengade i Helsingør fra 1811-13.

Om de følgende ejere kendes ikke meget. Ejeren fra 1813 hed således Christian Lundberg, og senere overtog justitsråd Køhler ejendommen. Hans enke overtog derpå ejendommen, hvorefter linnedvæver Peder Mathias Køhlert ejede ejendommen fra 1825 til 1832.

Året efter Køhlerts overtagelse brændte gården imidlertid. I forsikringsprotokollerne er gården i øvrigt flere gange i 1820'erne nævnt som "Dahlsborggaard" tidligere Lokkerupgaard" – så der er ingen tvivl om, at navneskiftet fra Lokkerup til Dalsborg er gået langsomt – man havde ikke helt vænnet sig til det nye navn endnu 60 år efter!

Gården brænder

Indtil 1826 bestod gården af et stuehus i øst, et søndre hus, et nordre hus, et vestre hus samt et halmtagshus. Der var med andre ord tale om en firelænget gård, som det desværre ikke har været muligt at finde en nærmere beskrivelse af. Men den 24. juli 1826 sker ulykken. Stuehus samt det søndre hus samt halmtagshuset brænder. Ved den efterfølgende taxation af brandskaderne, beskrevedes stuehuset som "overallt

gennembrændt, saa dets Genopbygning fra Grunden er til Dels uundgaelig". Det nævnes også at kvisten er brændt væk, at alle vinduesrammerne er forbrændte og ruderne sprængte, at alle dørene dels er forbrændte eller sønderslagne samt at gibslofterne er faldet ned. I alt er der sket skader for 1.890 rigsdaler på stuehuset. Derforuden var det søndre hus og halmtagshuset – som nævnt – helt nedbrændt, og der var sket skader på hegningerne omkring gård og have. I alt lød erstatningen på 2.914 rigsdaler.

Den nye gård

For de penge begyndtes straks en genopbygning af gården, og allerede den 9. november samme år kunne de næsten færdige nye bygninger vurderes til forsikringen. I taxationen omtales den nye stuebygning mod øst som "*13 fag lang og 13 alen dyb, bygget af Fyrrebindingsværk i Fod med murede Vægge, belagt med Tegltag: Indrettet til 4 Værelser med 2 Skorstene*" – i alt af en værdi på 1.560 rigsdaler.

Det nye søndre hus blev beskrevet således: "*13 Fag langt, 13 Alen dybt, af samme Bygningsmaterialer, indrettet til et stort Fabriksværelse, Køkken med Skorsten og Bageovn, samt til Pige-kammer.*" I alt af en værdi af 1.390 Rigsdaler.

Vi får altså her at vide, at linnedvæver Køhlert har indrettet en lille "fabrik" i den søndre længe – med andre ord han var en slags linnedfabrikant på Dalsborg. I 1832 overtog konsul Carl M.

”Nogle større og mindre mægte Eriin samt
 Datterne ere tilføjet paa „Dalsborg.“

*Annonce fra Helsingør Avis den 28. marts
 1867 - fra dengang, Dalsborg var en rigtig*

Ahmann gården og havde den i knapt 9 år, hvor han tilsyneladende ikke boede på gården hele tiden. I alle fald ses det af folketællingen fra 1. februar 1840, at der på gården kun boede en forpagter ved navn Ivar Petersen, hans hustru, Maren Jørgensdatter, deres plejedatter samt to tjenestefolk. Måske boede Ahmann her kun om sommeren? Imidlertid måtte Ahmann lide den tort at gå fallit, og ejendommen gik på tvangsauktion i januar 1843. Her købtes den af forpagter *Rasmus Hartvig Rasmussen*, om hvem vi i øvrigt ved, at han næsten samtidigt også købte Borupgaard. Hermed følger en lang periode, hvor Dalsborg og Borupgaard er knyttet tæt sammen.

Dalsborg og Borupgaard

Rasmus Hartvig Rasmussen boede heller ikke på Dalsborg – i alle fald ikke hele tiden. Den 1. februar 1845 boede her således kun en gartner ved navn Poul Jensen samt dennes hustru, Ingeborg Larsen, deres tre børn og en tjenestekarl. Desuden boede her

den 27-årige toldassistent William Klein, som i mange år frem skulle komme til at indtage stillingen som den lokale tolder.

Allerede i 1846 overtog den nye ejer Dalsborg. Det var *Erasmus Sigismund Resch*, der også ejede Borupgaard. På samme måde var de tre

følgende ejere *Bertel Johannes Bertelsen* (fra 1854 til 1855), *Constantin Brun* (fra 1855 til 1872) og *Ernst Carl Scheibel* (fra 1872-73) alle tillige ejere af Borupgaard i næsten de tilsvarende perioder. Det betød også, at Dalsborg ikke fast beboedes af ejerne, men som oftest af ansatte forpagtere eller gartnere, således bl.a. under Constantin Brun i 1860, hvor der boede hele to forpagtere på Dalsborg, Niels Nielsen og Peder Andersen samt en gartner, Niels Thomsen.

En fint Karl eller Dreng, som vil tjene
 Mælkeog, kan faae Plads paa „Dalsborg“ fra
 1ste Mai eller Strøg.

Fhv. skoleinsp. Aage M. Rasmussen fortæller i sin Snekkersten-historie, at der var mejeri på Dalsborg i 1800-tallet, og at man her behandlede mælken fra bl.a. Borupgaard. (Annonce fra Hels. Avis d. 18.02.1867).

Baron Wedell-Wedellsborg

1872 blev Preben baron Wedell-Wedellsborg ejer af Dalsborg og Borupgaard. Han var født i 1843 på Hvedholm og blev i 1858 elev på Herluftsholm, men tog eksamen fra Efterslægtens Skole i 1861. Han havde derpå distriktsophold hos overførster W. Moltke på Egelund. I 1870 blev han uddannet som forstkandidat og samme år udnævnt til jagtjunker. I 1873 blev han gift med Caroline Susanne baronesse Bertouch-Lehn til Lungholm (1851-1914), men allerede året før

havde hans tilkommende svigerfader købt Borupgaard til ham.

Preben Wedell-Wedellsborg ejede derpå Borupgaard i en periode frem til 1889, hvor han efter familietraditionen ikke orkede at drive denne store gård længere. I stedet flyttede han ned til sin anden lille ejendom "Dalsborg", som han efter Aage Rasmussens optegnelser skal have bygget nyt stuehus til kort efter overtagelsen.

Det har imidlertid ikke kunne fastslås

Fig. 1. Dalsborgs hovedbygning.

Dalsborgs hovedbygning, som den så ud indtil ombygningen i 1916-17. Tegningen her er udført af ark. Louis Hygom, og man ser bygningen fra vest, d.v.s. fra gårdspladsen.

Auktion paa Dahlsborg.

Fredagen den 16de Oktober forst, Formiddag Kl. 10, lader Rejerisforpagter E. F. Petersen paa Grund af Forpagnings Dvbor bortfalge ved offentlig Auktion paa „Dahlsborg“ en Del Væbter, saasom: Stole, Bæde, hvoriblandt et rundt Spisebord og et Hævedbord, Sengesæder, Servanter, en Sopha, Spejle, Skildrier, Kjellentøj og Rejerisedskaber, hvormellem store Kar og Spande, et nyt Komfur, Stiger, Hævedbænk, en ny Kobberkjedel paa 60 Potter, en Ensp.-Stæde, et Sevær, en Hjulbør, en Balancerbægt, en Guitar, 2 Faar og andet Mere. Alt mod Kredit til 1ste Januar 1875 og Betaling til Fuldm. Munk, hvilket herved bekendtgjøres.

Virkelontoret i Fredensborg den 6te Oktbr. 1874.
Moltke.

kammer, viktualierum m.v. i kælderen.

I 1914 døde Caroline baronesse Wedell-Wedellsborg, og året efter også hendes mand, Preben baron Wedell-Wedellsborg. Ny ejer blev generalkonsul Poul Holm (1874-1955). Han var tilknyttet familiefirmaet Jacob Holm og Sønner, og medlem af aktieselskabsbestyrelsen i samme firma fra 1924. Senere blev han sammen med brødrene, Christian og Johannes Holm, firmaets direktør. Fra

hvornår denne hovedbygning blev taget i brug. Da ejendommen i 1891 blev brandforsikret blev hovedbygningen beskrevet som en grundmuret bygning med skifertag, hvortil der var bygget en trappebygning. En vinkelbygning (udlængerne) var derimod opført af bindingsværk og var med tegltag. Den sidstnævnte er sandsynligvis den, som i 1826 blev opført til linnedvæveri. Den samlede forsikringssum var i øvrigt ca. 18.000 kr.

Af de opmålinger, som blev foretaget omkring 1916, fremgår det i øvrigt at stuehuset var indrettet med 2 dagligstuer, 2 gæsteværelser og en spisestue i stueplanet, med 2 soveværelser, 1 pigekammer samt et atelier på 1. salen og med køkken, pige-

1909 var han græsk generalkonsul for Danmark. Han blev samme år gift med Frederikke Hegermann-Lindencrone.

Dalsborg bygges helt om

Da Poul Holm overtog Dalsborg bestod ejendommen af to beboelsesfløje. Den ene beskrives af daværende dr. Vilhelm Lorentzen som værende ganske forfal-

Dans paa Dahlsborg.

Søndag den 18de bliver Dans paa Dahlsborg (Skotterup) fra Kl. 7, hvortil indbydes.
Lindabl.

*Announce fra Helsingør Avis den 30. okt. 1882.
Inden Skotterup Kro fik sin store sal benytte-
des Dalsborg som samlings- og festlokale.*

Dahlsborg D. B. S. S.

afholder Torsdagen den 6te Januar 1887
Generalforsamling, hvortil de ærede Med-
lemmer bedes møde, da vigtige Sager skal
afgjøres.

*Denne annonce fra den 3. januar 1887 er
lidt af en gåde: Foreningen „Dahlsborg
D.B.S.S.“ kendes ikke fra andre kilder ?*

den (det oprindelige linnedvæveri),
medens den anden var i god stand, men

”meget hæsleg”. Førstnævnte
blev derfor nedrevet, medens
sidstnævnte bygning – den
gamle hovedbygning (måske
bygget af Wedell-Wedellsborg –
måske fra 1826) blev delvist stå-
ende og anvendt i den nye byg-
ning. Således blev tagetagen fjer-
net, men de murtykkelser, der
fandtes i det anvendt gamle hus,
kunne ikke bære en muret 1. sal
over stueetagen. For alligevel at
opnå en hel etage, uden at ænd-
re de gamle murtykkelser ne-
denunder, måtte 1. salen udføres i bin-
dingsværk. Bindingsværket udførtes i

*Familien Wedell-Wedellsborg forsamlet i haven foran Dalsborg den 14. maj
1900. Fra venstre ses Preben W.-W. og som nr 2 fra højre i den lyse dragt, ses
fruen, Caroline W.-W. Herren med bowlerhatten er en broder, Joachim W.-W.*

Efter ombygningen fik Dalsborg det udseende, som vi kender den dag i dag. Billedet her er fra omkring 1919. Muren i forgrunden var en del af det haveanlæg, som ark. Louis Hygom tegnede og udførte for generalkonsul Holm. I den nye have bibeholdt han dog de flere hundrede år gamle og meget store buxbomhække, som haven var berømt for. Disse hække forsvandt i 1966-67.

egetræ medens selve murene blev hvidkalkede og tagene belagdes med almindelige vingetegl.

Terrassen foran huset ud imod Strandvejen blev belagt med ølandssten samt en balustrade af sandsten. Også indgangspartiet i gården fik en indfatning af sandsten. Indenfor i huset udførtes gulvene i egeplanker, medens gulvet i hallen blev lagt med marmorfliser i to

farver. Trappen i hallen er tillige udført i egetræ. Arkitekten var i øvrigt involveret i næsten alt. Han tegnede bl.a. et nyt ishus, der lå sydvest for hovedbygningen, en brønd i haven, selve haveanlægget, en portindgang fra Rørtangvej, en havelåge fra Strandvejen, døre, dørhåndtag, kaminer, skabe og lamper til hovedbygningen,

Poul Holm havde hyret arkitekt Louis

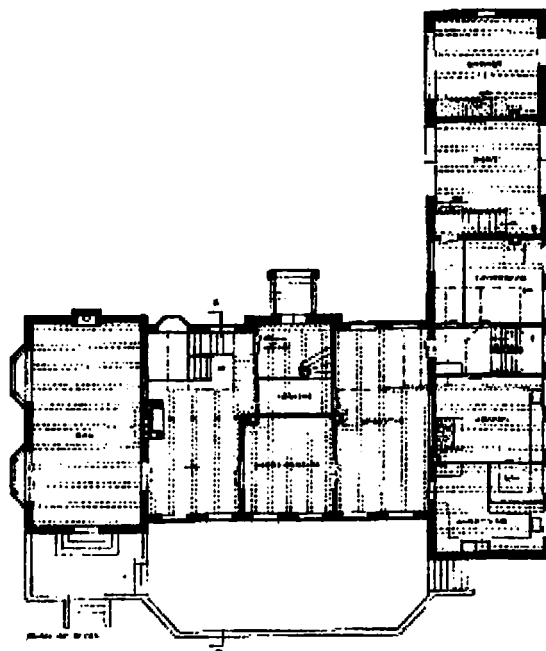
Øverst ses grundplanen for 1. salen og nederst hvorledes stueplanet oprindeligt var indrettet.

Hygom til denne opgave. Som konstruktør havde han en anden arkitekt, nemlig G.V. Juul Fraenkel. Resultatet af ombygningen i 1916-17 blev altså denne bygning, som vi kender i dag, med herregårdspræg og med sin beliggenhed øverst på den gamle kystskrænt.

En kgl. hof-vinhandler

Da huset stod færdigt i 1918 blev det nyforsikret – nu for 160.000 kr. Men så bestod det også af den totalt ombyggede hovedfløj, en ny portfløj, et ishus, et hønsehus samt et portparti ud imod Rørtangvej. Desuden byggedes kort efter en garagebygning på den anden side af Rørtangvej – en bygning, som derudover vurederedes til 101.800 kr.

I 1941 solgte Holm ejendommen til vinhandler Erik Kjær fra vinfirmaet "Kjær & Sommerfeldt". Det var Erik Kjærs fader, C. C. Kjær, der i 1869 begyndte en vinimport i København. I 1875 gik han i kompagniskab med W. F. Sommerfeldt og dannede det endnu eksisterende

*Indkørslen til Dalsborg skete oprindelig fra Rørtangvej (nu Klostermosevej), men i forbindelse med udstykningerne i slutningen af 60'erne forkortedes alléen til ejendommen, og indkørslen sker nu fra Lokkerupvej.
Foto ca 1980.*

firma "Kjær & Sommerfeldt". Erik Kjær blev ansat i sin faders firma i 1894. På det tidspunkt var Sommerfeldt allerede død, og da faderen også døde i 1897, blev Erik Kjær herefter direktør. Firmaet voksede i årene derpå ganske betydeligt, blev allerede i 1901 Kgl. Hof-Vinhandel, og i 1929 indrettedes forretningen på den nuværende adresse, Gl. Mønt 4 i København.

Parken udstykkes

Efter Erik Kjærs død i slutningen af 1950'erne overtog enken, Camilla Kjær ejendommen, som hun beholdt til 1965, da den overtoges af direktør H. Schou fra Charlottenlund. Hans eneste formål med ejendommen var tilsyneladende at udstykke Dalsborgs store grund. Ikke mindre end 19 parcelhusgrunde blev udstykket den 16. marts 1966, og der-

med var Schous interesse i ejendommen slut. 3 måneder senere solgte han selve Dalsborgs hovedbygning – nu uden have - til hvilehjemsbestyrer-parret Erna og Svend Aage B. Jensen fra Vedbæk.

Fra plejehjem til ejerlejligheder

Med en bestyrer til at styre plejehjemet, blev Dalsborg nu befolket af 19 plejehjemsbeboere. Adressen skiftede nu fra at være Rørtangvej 1 A til Lokkerupvej 4. Dette var en følge af udstykningerne og de to nye veje i området, Dalsborgvej og Lokkerupvej.

Dalsborg blev anvendt til plejehjem til slutningen af 1970'erne, hvorefter Erna og Svend Aage Jensen tilsyneladende selv anvendte ejendommen som bolig i

en overgangsperiode. Derpå udstykkedes ejendommen i 6 ejerlejligheder – de første to nye ejere overtog deres lejligheder den 22. september 1980.

Trykt litteratur:

M.C. Arnholtz og V. Lassen: "*Bidrag til Helsingørs Historie 1724-1800*" (1867-77)
O. Nielsen: "*Esrums Klosters Brevbog*", 1880-81)

V. Hostrup Schultz: "*Genealogiske Efterretninger om Helsingør*" (1907)

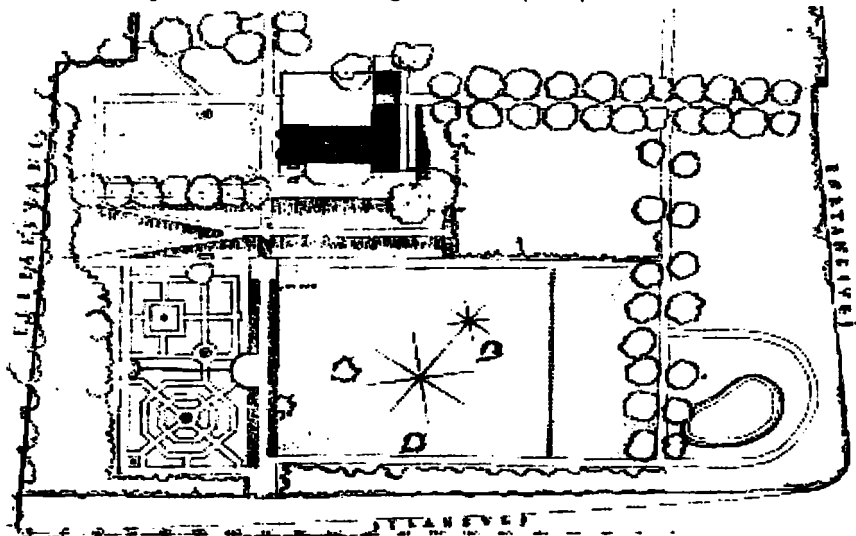
Vilhelm Lorenzen: "*Dalsborg*" i "*Arkitekten 1919*".

"*Blaa Bog 1927*"

"*Frederiksborg Amts Stednavne*", (1929)

Osv. Osvald (red.): "*Danmarks Amter og deres Mænd*", (1935)

Chr. Gandil: "*Danske Forstkandidater 1786-1936*" (1936)

Dalsborgs have, således som den blev anlagt i 1917. De to ældgamle buksbomhække ses som parallelle streger vinkelret på Strandvejen umiddelbart til højre for Hygoms nye haveanlæg med små hække og stier.

Hans Erling Langkilde: "*Landsteder, Villaer, Bygherre og Arkitekt*", (1987)

Lars Bjørn Madsen (red.): "*Tikøb Sogn 1681*", (1997)

Danmarks Adels Aarvog 1997-99, bd XCV.

Gunnar Bergsten: "*Skovene omkring Helsingør*" (1999)

"Danmarks Adels Aarvog 1945"

"Historiske Huse i Helsingør 1973" (1973)

Christian Sørensen : "*Snekkersten og Skotterup Fiskerlejer*" i "Hels. Komm.

Museers årbog 1985"

Utrykt materiale:

"Fæsteprotokoller" div. år, i Landsarkivet

"Realregistre for Tikøb Sogn" i Landsarkivet

"Skøde- og Panteprotokoller" i Landsarkivet

"Tingbøger" beroende hos Helsingør Civildommerembede

„Brandforsikringsarkivalier“ i Landsarkivet

„Oeders Efterretninger“, 1771, i Rigsarkivet

„Folketællinger, Tikøb Sogn“, div. år, i Landsarkivet

„Kirkebøger“ for Tikøb Sogn, div. år, i Landsarkivet

Arkivalier og optegnelser i Aage M. Rasmussens samling (i privateje).

Arkivalier og optegnelser i Kjeld Damgaards arkiv.

Arkivalier fra arkitekt Louis Hygom i Det kgl. Kunstakademis Bibliotek.

Dalsborgs arkitektur

af Jan Arnt, arkitekt

Ved Skotterup, lige nord for Egebæksvang Skov og på kanten af stenalder-skrænten mod Øresund, ligger det tidligere landsted Dalsborg, opført i 1917 af arkitekt Louis Hygom for generalkonsul Poul Holm.

Bygningen adskiller sig væsentligt fra områdets øvrige villaer og parcelhuse både på grund af sin størrelse og sin markante arkitektur, der er en behagelig stilblending af et engelsk herresæde og dansk landsted tilsat historicismens

vingesus og lidt middelalderborg.

En beskrivelse

Ejendommen fra 1917 er opført som en vinkelbygning med hovedbygningen parallelt med Øresund og portbygningen vinkelret på hovedbygningen. Begge bygninger er pudsede og malede lysegule og hovedbygningens karakteristiske stokværk er malet sort. Vinduerne er hvidmalede og fint opdelt med profilerede sprosser. Begge bygninger har netop fået de gamle teglstensstage udskiftet med tilsvarende røde vingetegl.

Hovedbygningen er, udover det mar-

kante stokværk, kendetegnet af det store sandstensparti omkring den vestvendte indgangsdør, samt karnappen mod gården. Portbygningen er domineret af den høje vognport med træloft og synligt bjælkelag samt det store murareal i forhold til vinduesarealet.

Bindingsværkets heldige virkning

Murtykkelseme i det eksisterende stuehus fra før 1917, var ikke dimensionerede til at bære den nye førstesal, hvorfor man ikke kunne udføre den nye overetage i mur, men som bindingsværk (stokværk) af lodrette tæt stående egetræsbjælker. Dette må siges at være et stort held, for netop disse lodrette egebjælker giver ejendommen sit eget arkitektoniske udtryk og specielle engelske "look".

Det udvendige tømmer er ikke savskåret, som ellers var det almindelige omkring 1917, men er tilhugget med bredbil, som er en økse med meget bred skær. Tømmeret får derfor en stofflig karakter og understreger arkitektens ønske om at skabe et landsted med historiske rødder. Stokværket står i sort imprægnering og murværket mellem stolperne, de såkaldte tavler, er pudset og har oprindeligt været kalket, men er i dag malet lysegule sammen med underetagens pudsede murflader.

Borg-karakter

Fundamenter og kældervægge er opført af teglsten. I stedet for at pudse teglstene har man opsat huggede granitsten

for at give indtryk af solide granitsokler. Disse granitsokler sammen med de små sprossede vinduer er med til at gøre bygningen "lukket" og bidrager til karakteren af borg opført længe før 1917. Arkitekten har med talent underbygget denne virkning ved at bruge små vinduesformater i overetagen og lidt større i underetagen.

I porthuset og gavle er vinduesareal lille i forhold til det murede areal, hvilket er typiske træk i fæstnings- og borgbyggeri, og giver især portbygningen dens karakteristiske tyngde. Som kontrast har arkitekten udført hovedbygningens vinduer i stueetage i dobbelt højde og har med disse enkle midler fremhævet hovedbygningens status.

Byggear ses to steder

At huset er opført i 1917 kan man tydeligt se på porthusets vestgavl, hvor årstallet står i sortmalet smedejern. Man har brugt en gammel tradition med at lade murankrene fra spærenes hanebånd gå ud gennem gavlmuren og her svejst dem til årstallet. Hermed undgås en forkrampet afslutning eller bolt og i stedet markeres byggeriets opførelsesår på elegant vis.

Portbygningen er også forsynet med en vejrhane formet som et flag, hvor årstallet 1917 er udsvejst og under flaget er verdenshjørnene markeret. Ved renovering af taget for et par år siden blev vejrhanen delvist fornyet.

Herskabspræg

Karnappen af sortmalet træ ind mod gårdspladsen har forneden træfyldninger og foroven små glas. Glasene er gamle og må være fra før 1917, da de er af uens tykkelse. Karnappen giver hovedbygningen et herskabeligt præg, men er måske et fremmedelement i den ellers stilrene facade.

Sandstensportalen omkring hoveddøren er flere meter bred på begge sider af hoveddøren. Sandstenene er i smuk rødgylden farve. Sandstensbeklædningen har samme funktion som karnappen, nemlig at give bygningen lidt herskabspræg. En smallere indramning af hoveddøren havde nok klædt huset bedre. På en af arkitekt Hygoms tegninger fra 1916-17 ses da også en smallere portal, men under selve byggeriet ændredes denne til den nuværende brede.

Mod øst er der en stor terrasse, som oprindeligt var belagt med sandstens- eller marmor-fliser. Rækværk er udført af runde støbte balustre og må betegnes som en balustrade. Forneden ved trinene er udført et kort rækværk af sme-dejern.

Dalsborg efter 1917.

Udvendig er der ikke foretaget større ændringer siden 1917, hvorimod der indvendigt er foretaget en del ændringer, bl.a. som følge af opdelingen i ejerlejligheder. Hovedbygningens smukke trapperum med marmorgulve, træpane-

ler og egetræsloft er dog bevaret.

Dalsborg er ikke fredet, selvom flere indvendige detaljer og især bygningens ydre kunne tale for en fredning. Ejendommen er i Helsingør Kommuneatlas fra 2000 registreret som et bygningsanlæg med **høj bevaringsværdi**, hvilket den nuværende ejerlavsforening heldigvis har stor forståelse for.

Betalings- påmindelse

- vil kassereren ikke udsende, men skulle der ligge et girokort i kuverten sammen med dette blad, er det kassererens venlige vink om at han kunne mangle netop Din indbetaling for i år.

Benyt derfor girokortet - kun 75,- kr pr. person - hvilket jo er yderst billigt for 10-12 årlige foredrag eller udflugter samt 2 numre af Egebækken.

Til Ole Rømer Museet og Vestskoven

For vi 30, der steg på bussen ved Espergærde Centret den 20. maj, ventede der en rigtig skovtur. Vi kunne have undt flere den oplevelse,

Vi blev på Ole Rømer Museet modtaget med kaffebord ved Danmarks længste bordplade i ét stykke – en 9 m lang ahornplade. Her fik vi et fænomenalt godt foredrag af Lisbeth Rasmussen om Tycho Brahe og Ole Rømer. Hvis vi havde været uvidende, fik vi nu åbnet øjnene for Ole Rømers begavelse og enorme arbejdsfelt. Med næsten andagt hørte vi Ole Rømers ur gå i museets fornemme instrumentsamling. Herfra spadserede vi til Ole Rømers landobservatorium, hvis fundament blev genfundet i 1978 under anlæggelse af Vestskoven. Den nærliggende bondegård blev derfor gjort til museum. Inden vi kørte videre, så vi for øvrigt på parkeringspladsen den kuppel, der er bygget til det kommende observatorium på Montebello.

Efter en lille køretur, hvor vi så skotsk højlandskvæg, var vi på en historisk vandring med Mogens Letraborg fra Danmarks Naturfredningsforening. Vi så de store bakker, der er opbygget af affald, og gik langs Risby Å, den gamle herreds-, sogne- og kommunegrænse

mellem Albertslund og Ledøje-Smørum Moser og søer fra gamle teglværksgrave indgår her sammen med de opvoksende træer i det store rekreative område mellem Frederikssundsvej og Roskildevej.

Det er helt fantastisk, at København: vestegn overhovedet fik denne 1500 ha store skov. Tanken opstod allerede 1930'erne, men først i december 1966 da redaktør Hakon Stephensen skrev en kronik "Lad os plante et træ" skete der noget. Allerede i marts 1967 vedtog Folketinget en principbeslutning, der straks satte Statskovvæsenet i stand til at købe arealer og planlægge skoven.

Mange medlemmer har kendt og kan huske Hakon Stephensen, der til sin død i 1986 boede på Fuglevangsvej i Espergærde, og det var altså hans indsats der bevirkede at Vestskoven blev til virkelighed.

Erindringer fra „Villa Vraa“

Erindringer om "Villa Vraa" – oprindeligt Stationsvej nr 6 – nu Mørdrupvej 8, og de mennesker, der har været tilknyttet huset.

af Lotte Steen Hansen

Det ældste dokument jeg kender om "Villa Vraa," i officielt sprog betegnet som *Matrikel nr. 3 g, Espergærde by, Tikøb sogn*, er fra 1888, hvor der er tinglyst en deklaration omhandlende vilkår for anbringelse af en låge ind til Statskoven Egebæksvang.

Men det første konkrete spor vi har af dette hus, er et stykke panel træ, hvorpå to byggearbejdere har nedfældet

1: *Anthon Peter Sorensen, Mursvend, den 17/3 1898.*

2: *Valdemar Larsen, Murerdreng, "Lortesparker"*

Dette kan kaldes for et håndgribeligt bevis på husets byggeår.

Fra 1902 findes en tinglyst deklaration, hvori parcellist P. Pedersen, matr. nr.3 g erklærer, at enkefru Melita Preben-Hansen matr. nr. 3 n, (Egevangsvej nr.4) og

hendes efterfølgere er berettigede til at forlange, at der på et nærmere angivet stykke ikke må plantes, rejses plankeværk eller overhovedet foretages noget, der kan forstyrre den nuværende frie udsigt ud over Sundet. Tillige kan hun forlange buske og træer beskåret uden omkostning, hvis de forringer udsigten.

Stabssergent Petersen sælger huset

Det næste papir jeg ejer om huset, og dets skæbne, er et udskrift af skøde- og tingbogen, for retskreds no. 6, Helsingør købstad m.v. dateret d. 1 Marts 1919. Det drejer sig om salg af ejendommen fra Oversergent P. J. Petersen og hustru, til Hr. Direktør Ernst von Rosen. Salgsprisen er opgivet til 40.000 kroner. Det er en ejendom, skyldsats for Hartkorn 2 1/4 Album af areal efter matrikelkortet 4330 kvadrat Alen. Huset er med indlagt Gas, Vand, Elektricitet og W.C. Ejendommen overdrages som den er, med

Grundplanen til "Villa Vraa" var oprindelig næsten kvadratisk med facaden mod Øresund, og kun en lidt større del af haven mod skoven end foran huset. Villaen er med højt fundament delvist bestående af synlige kampesten. Selve huset er opført med dobbelt murstensmur, som er helpudset med stiliserede søjler i hjørnerne og hvide bånd langs underkanten af taget, ligesom vinduerne er indrammede. Alle disse er hvidmalede, medens huset i øvrigt er lysegult. Alt synligt træværk var hvidt, men da vinduerne senere blev udskiftet til teaktræ, står de nu med den naturlige varme brune farve. Taget er lagt med naturskifer, med undtagelse af det hævede tagafsnit over terrassen. Oprindelig var der to skorstene på huset, men i forbindelse med nedtagning af kaminerne i stuen og spisestuen blev den ene skorsten fjernet.

de rettigheder, byrder og forpligtelser, hvormed tidligere ejer har ejet den. I den henseende bemærkes det, at ejendommen er tiendepligtig, at der til Krogerup Gods svares en årlig Arvefæsteafgift samt Rekognition ved Ejerskifte.

Det næste dokument i min besiddelse, er et brev fra, Landsretssagfører, Cand. Juris. O. Christophersen, til Lektor Henrik Steen Hansen, Gl. Kongevej 142, København V. Brevet, dateret d. 15 oktober 1940, drejer sig sandsynligvis om en refusions opgørelse, hvorefter man kan udlede at ejendommen er blevet solgt omkring den 1. april, idet H.S.H. skylder Kommuneskat, Amtstueskat og Kloakbidrag for Juli kvartal.

Problemer med naboerne

Tillige er der et problem med stengærdet imellem matr. nr. 16 c (Strandvejen nr.

Lektor Henrik Steen Hansen, født i Tikøb, som søn af lærer Chr. Hansen og hustru. Henrik Steen Hansen var foregangsmand indenfor området skolerejser.

Villa Vraa 1941. Foran huset ses Peter, en broder til Henrik Steen Hansen.

340) og matr. nr. 3 g, idet Grosserer Seest (matr. nr. 16 c) har ladet opføre et stengærde, som ejeren af 3 g mener er delvis opført på 3 g's jord. Man har ikke foretaget nogen opmåling forud for opførelsen, og Stabssergent Petersen og Grosserer Seest, aftalte at hvis gærdet lå på 3 g, skulle gærdet flyttes tilbage, men hvis overskridelsen var uvæsentlig, måtte det blive stående imod, at Hr. Seest forpligtede sig til nedskæring af træer, således at udsigten blev bevaret fra 3 g's bygninger. Imidlertid afgik Hr. Petersen ved døden, inden opmåling fin-

der sted, og sagen bliver aldrig ordnet.

Landsretssagføreren har igen brev til Henrik Steen Hansen i 1941. Det drejer sig om et vindue i huset på matr. nr. 3 m, ("Olufshøj") som har gavnl direkte til 3 g's have. Dette vindue er ikke lovligt og for at ejeren, Frk. Petersen, ikke skal vinde hævd på omtalte vindue, tilråder sagføreren, at der tinglyses en erklæring desangående på hendes ejendom. Samtidig har frk. Petersen bemærkninger til vedligeholdelsen af det private stykke vej fra Mørdrupvejen til det nordlige hjørne af 3 g. Vedligeholdelsen omfatter pligt til at holde vejen ren for ukrudt og snavs.

Isolerede med gamle bøger

Som det vil fremgå af det foregående blev Villa Vraa, selvom det var et stort hus, kun benyttet som sommerbolig, idet Henrik Steen Hansen havde sin vinterbolig i København. Dette har utvivlsomt været forårsaget af såvel krigen, med de deraf afledte rationeringer, som det faktum at det var bekosteligt at opvarme det store hus, desuden havde Henrik også sit arbejde som lektor i Latin og Græsk på Schneekloth's skole i København. Henrik, som var et uhyre økonomisk menneske, opkøbte antikvariske bøger i metervis, som han anbragte op mod alle ydermure, i reoler han selv byggede. Således blev væggene isoleret med reoler fyldt med gamle bøger, så havde man altid en bog ved hånden. Dette afstedkom foruden det praktiske også det hyggelige, at han blev ven med antikvarboghandler Frederiksen, som

Villa Vraa som ejendommen så ud efter tilbygning af værelser og udhuse. Til højre ses kirkegården og engen.

han havde haft som elev på Schneekloths skole. I en årrække indlogerede Hr. Frederiksen sig på første sal i Villa Vraa for sommeren, med sin hustru og lille datter. Denne datter blev en livslang veninde af min søster Kirsten.

Huset udvides og indrettes

Der har aldrig været meget ro på vores familie, så det varede ikke længe før Henrik begyndte at bygge til. Først blev der sat tre værelser op mod den nordlige gavl, således at et havde vindue med udsigt ud over sundet, et andet så ned mod skoven, og det tredje havde den dejligste aftensol. Disse tre rum udgjorde sammen med resten af under-

etagen, Henriks sommerbolig. Henrik boede der dog ikke alene, for ligesom i hans lejlighed i København, førte også her hans ugifte søster hus for ham. Det var et gæstfrit hus, Henrik havde en stor slægt, og næsten alle boede i Nordsjælland. Det var derfor ikke uden grund at han havde fået lavet et spisebord der kunne trækkes ud så der kunne sidde 18-20 personer til bords. Henrik havde i øvrigt selv tegnet alle husets møbler og fået dem lavet i Sverige, alt af birketræ.

En gammel dåbskjole

Det første billede jeg kender fra villaen er af min farmor, Ottilie (Henriks svigerinde) der står med den spæde Kirsten på armen. De er lige kommet hjem fra

Otilie Steen Hansen med Kirsten i den gamle dåbskjole, 25. maj 1941.

Egebæksvang kirke, hvor en af familiens præster, pastor Christian Bruun-Rasmussen fra Ramløse, har døbt familiens første barn, det var den 25. maj 1941. Det var ellers meningen at pastor emeritus Alfred Christensen (vores morfar) skulle have forestået dåben, men han var desværre blevet syg. Kirsten er iført familiens dåbskjole. Denne er syet af Henriks mor, Julie Hansen f. Steen, gift med skolelærer Christian Hansen i Havreholm, senere Tikøb. Det første barn, vi med sikkerhed ved er blevet døbt i den er, Frederikke Marie Elisabeth

Hansen i 1864. Dåbskjolen er stadig i brug i familien og har foruden af familiens efterfølgende 15 børn og børnebørn, ifølge overleveringen, været udlånt til borgere i Tikøb, som ikke selv havde en dåbskjole. Det kan derfor ikke undre at den efterhånden er blevet lidt slidt.

I 1948 afgik Henrik Steen Hansen ved døden, men havde forinden testamenteret ejendommen til sin nevø maskinmester Erik Steen Hansen mod, at han udbetaler en fastsat sum til de øvrige fire arvinger. Hvornår jeg selv først kommer til huset, erindrings jeg ikke, men det første billede fra Villa Vraa, hvor jeg optræder, er jeg cirka 15-16 måneder. Jeg er fotograferet sammen med min mor, faster Aase og Frederikke foruden Kirsten og min spæde søster Jette.

Vor "sommerresidens"

Jeg husker, når vi kom herop fra vort hjem i København, denne særegne lugt der kommer en i møde, når man åbner et hus, der har stået ubenyttet og uopvarmet en hel lang vinter. Man kunne observere musenes hærgen. Det første der skete var, at der blev tændt op i den store runde sorte kakkelovn, som stod i hjørnet lige til venstre når man kom ind i dagligstuen. Det var en dejlig varme der kom fra sådan en jernovn. Når så musefælderne var sat op og der blev luftet grundigt ud, blev der rigtig rart.

I mange år var huset sommerresidens for os 4 piger. Vi boede der i flere måneder og blev om dagen passet af Frede-

rikke og om aftenen tillige af Aase, når hun kom hjem fra kontoret i København. Det var kronede dage.

Vores soveværelse var det midterste af de små værelser i tilbygningen, for der blev stadig lejet ud til "landligere". Det forreste var køkken. I det bageste boede Frederikke (kaldet "Vava"). Morgenmad var OTA solgryn med mælk og sukker, hvorefter vi havde hele dagen til leg. Aftensmaden var præget af de mange lækre grøntsager og frugter haven frembragte. Nye kartofler og bjerge af jordbær. Før sengetid skulle vi naturligvis vaskes, det foregik i det lille køkken. Så

havde storesøster Kirsten varmet vand og hældt det op i det runde rødbrune emaljerede fad. Men forinden havde hun haft arbejdet med i bogstaveligste forstand at indfange os. Man kom op at sidde på køkkenbordet med fødderne i fadet og så sad man og nød varmen fra den nedgående sols sidste stråler. Hele haven på ¼ tønde land, var til vores disposition, tilligemed "Kirkestranden" (stejlepladsen) mellem fiskernes garn, som hang til tørre dér. Da vi blev større, blev også skoven en vigtig legeplads.

Kirkestranden ca 1952-53, hvor fiskerne havde deres garn til tørring m.v. På fotoet ses fisker Henry Petersen og hans hustru Irene i baggrunden.

Kirkestranden

Kirkestranden var fiskernes domæne, her stod 2 store stativer med de bundgarnspæle, som fiskerne om foråret havde afbarket og tilhugget så de nu lignede kæmpe blyanter. Over hele græsarealet stod rækkevis af "stejler" hvorpå deres store tjærede net blev hængt op. Så kunne man se fiskerne gå frem og tilbage og slå på nettene med en "kvistekæp" for at rette dem ud og fjerne de værste tang og muslinge forekomster. Om aftenen medens det stadig var lyst blev pladsen vores. Så plukkede vi Kongenskapper eller de lyserøde Engelsgræs, eller vi legede "to mand frem for en enke". Derimod var det ikke den strand vi badede fra, for byens kloakledning havde udløb kun ganske få meter ude i vandet. I flere uger om foråret kunne vi følge bundgarnsfiskernes arbejde med at banke pælene ned i havbunden, først den hyggelige tøffen fra kutterne, og siden det taktfaste slag på pælene, en hyggelig og tryk lyd. Til Sct. Hans var de fleste af bundgarnspælene sat i vandet, og da passede højden på de tiloversblevne pæle på stativerne fint til, at man kunne bruge dem som siddeplads, når man var til det altid imponerende bål på Kirkestranden. Det var den utrættelige formand for idrætsforeningen, Eigil Christensen, cykelsmed på havnen, der stod for det, og hans kone lavede nogle imponerende hekse, som samme dag, forinden den skulle på bålet, var udstillet i cykelforretningens vindue.

Espergærdes badeliv

Badning foregik fra "Den store Strand", hvor vi i lighed med de fleste andre, blot smed os i sandet og badede fra stranden. Men der var også mulighed for at bade fra Dalbys badeanstalt. Det var nogle lyseblå træhuse som stod på pæle ude i vandet for enden af en lang bro. Der var en afdeling for damer og en afdeling for herrer. Så gik man ud ad broen, betalte til bademesteren og fik sit eget lille omklædningsrum. Bassinerne var adskilt af noget lærred som hang ned i vandet, men ud mod havet var der åbent. Min søster Kirsten fik svømmeundervisning der i flere år. Anstrengelserne resulterede i erhvervelsen af en sølvmedalje. Denne præmieuddeling fandt sted ved afslutningsfesten som foregik på hotel Gefion. Så længe Dalby eksisterede i Espergærde satte han også en ære i, at stranden hver søndag morgen blev revet, så alt affald var fjernet. Det følte næsten forbudt at betræde det fine mønster i sandet når man tidlig om morgenen kom ned for at bade.

Jeg kan huske, at jeg har været på badeanstalten et par gange.

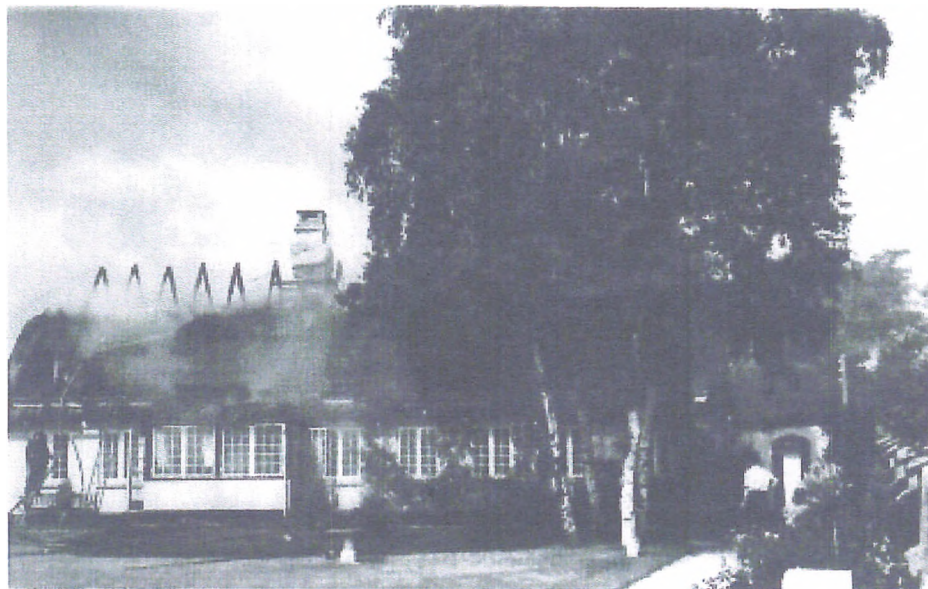
Badeanstalten var privat ejendom. Den tilhørte hr. og fru Dalby, som satte den op hvert forår, passede den hele sommeren, og tog den ned igen om efteråret. Så drog de til København hvor de vist nok havde en køreskole. Mange af deres kunder var gæster fra det store badehotel "Gefion", som lå der hvor der nu er et etagebyggeri.

Da "Larchmont" brændte

Om sommeren havde vi i lighed med alle de omkringboende, udlejet til sommergæster. I 1952 og 1953 til skuespilleren Carl Alstrups enke, Fenja, og hendes døtre Visse og Lisbeth. Fru Alstrup forærede mig engang en kludedukke som hun selv havde lavet, ansigtet var en træske og skaftet gav dukken en fin holdning, den var jeg meget glad for. Det var også på den tid at skibsreder H. Svenningsens hus "Larchmont" brændte. Det var en af disse helt særlige sommermorgener, solen skinnede og det var vindstille. Det var mod sædvane lykkedes mor at lokke far til at spise morgenmad på verandaen foran spise-stuen. Også fru Alstrup nød morgenen

på altanen lige over os. Pludselig råber hun: "det brænder". Far troede først, at det var vores hus, det drejede sig om, men det blev hurtigt opklaret at det var stråtaget på skibsreder Svenningsens hus nede ved vandet, der var ild i.

I løbet af ingen tid var far dernede, og hjalp til med at redde så meget af inventaret ud som det var muligt. Det gjaldt om at skynde sig for det varede en rum tid inden brandsprøjten fra Tikøb nåede frem. Far kom sodsværtet hjem og beskrev hvordan han havde måttet flå gulvtæpperne af gulvene fordi de var sømmet fast, og han havde hængt med hele sin vægt i lysekronerne for at få dem ned, der var jo ikke tid til at hente

„Larchmont“, Strandvejen 151 A, brænder en sommerdag først i 50'erne.

trappestige, nu når hele taget var omspændt af flammer. Det som begyndte som en fredfyldt dag, ændredes så pludseligt. Det før så smukke hus lå snart hen som en sodsværtet ruin. Årsagen til branden var, at en gæst ville brænde noget papir af, det gjorde han meget fornuftigt i en åben pejs, men på grund af det utroligt stille vejr, var der så fint træk i skorstenen, at gnister fra papiret ikke nåede at slukke på deres vej igennem skorstenen, og derfor stadig brændte da de landede på stråtaget. Jeg husker ikke hvor længe det varede før huset blev genopført, men det blev så vidt jeg erindrer ikke ændret væsentligt, bortset fra at der nu kom tegltag.

Huset blev senere beboet af arkitekt Peer Bruun, hans hustru Hanne og deres to børn Peter og Birgitte. Peer Bruun havde sin tegnestue på 1. sal i huset. På tegnestuen var ansat en - utvivlsomt dygtig - men også meget original person ved navn Brehm. Bortset fra hans pudsige fremtoning, ved jeg kun, at hans morgenmad var det dengang helt ukendte yoghurt. Men tilbage til "Villa Vraa".

Forældrene i byen – børnene på landet

Foruden de omtalte tre værelser var der vel på omtrent samme tid blevet opført en lang bygning, adskilt fra det øvrige hus ved et åbent rum, vi kaldte gården. Denne bygning indeholdt brændeskur, vaskehus, lokum (WC'et på 1.sal var jo udlejet), fars første værksted og et rum til haveredskaber. Desuden et stort rum

med køkken til, som blev lejet af Fru Frederiksen som nu var blevet enke og hendes datter Karen Margrethe.

De første år boede vi altså stadig i København om vinteren, men tidligt på sommeren blev vi børn sendt til Espergærde, hvorfor vi, der gik i skole, de 6 dage om ugen tog toget frem og tilbage. Jeg husker, at jeg engang imellem tog et senere tog for at kunne gå op i lejligheden og besøge mor. Jeg har en speciel erindring om, at mor og jeg sad ved det store sorte spisebord og vi begge

Kirsten og Karen Margrethe med Lotte i dukkevognen på vej til toget for at hente far og mor.

Villa Vraa som det så ud efter opførelsen af det store værksted - fundamentet for fars VVS-firma.

drak sort kaffe - lidt specielt for et barn på 6-7 år. Far og mor måtte blive i byen hele sommeren, fordi far jo skulle passe sit arbejde, og mor lejede værelser ud til turister, blandt andet også artister fra Cirkus Schumann, i den nærliggende cirkusbygning. Det var nødvendigt for at få pengene til at slå til.

Travle søndage

Men om søndagen kom de til Espergærde, så proppede Kirsten mig ned i dukkevognen og vi vandrede op til stationen. Det var fantastisk, når det store sorte damplokomotiv kom brusende ind på perronen, at se de store blanke hjul

og trækstænger. Det var imponerende. Vi hoppede af glæde når vi fik øje på far og mor, og så gik turen hjem til den store søndagsfrokost. Det var nu ikke fordi man derefter lagde benene op. I et stort hus er der altid noget at ændre eller reparere. I haven skulle der graves, lægges kartofler, sås persille, ærter, gulerødder og ikke mindst skulle de store græsplæner slås. Senere skulle der plukkes jordbær eller anden frugt. Men sikken rigdom. Vi børn kunne nu nok se ende på fornøjelserne, vi var ikke så ivrige havedyrkere, kun frugterne var vi rigtig gode til at spise. Især de tre kirsebærtræer var eftertragtede, vi spi-

ste om kap med fuglene, de mest vidunderlige store, saftige røde eller gule kirsebær.

Fast bopæl i Espergærde

I foråret 1954 tog far det store spring, og flyttede hele menageriet til Espergærde. Vi havde på det tidspunkt to hvide mus i et bur, som stod for enden af det birketræsskab vi havde i stuen. Nogle dage før vi andre skulle flytte blev musene sendt af sted, de skulle selv gå til Espergærde, og da de havde så små ben, skulle de have lidt forspring. *"De kunne sagtens finde vejen, det var dyr så gode til."* De må alligevel være gået vild, for de er endnu ikke nået frem!

Små kår

Vi andre blev stuvet ind i kassen i det "folkevognsrugbrød" som far havde købt for vores sidste penge. Det var ikke lovligt at transportere os der omme i kassen, så vi skulle ligge ned så ingen så os, og kun hviske så ingen hørte os. Jeg husker, hvor bange jeg var for at vi skulle blive opdaget. At det var småt med penge, var jeg ikke i tvivl om, for vi børn gik alle i omsyet tøj. Jette og jeg fik et år

Smedemester Erik Steen Hansen ved sin 70-års fødselsdag.

ens bordeaux farvede cotton coats, syet af en af faster Aase aflagt frakke, det var et fremskridt i forhold til vores vinterfrakker. Jette havde den bedste idet hun havde arvet en meget fin frakke i prinsesse facon som var købt i Sverige til Kirsten. Jeg havde været mindre heldig, for til mig var syet en brun frakke af noget tykt stof (jeg ved ikke hvem den havde tilhørt), ærmerne var så stive at jeg havde svært ved at bøje armene. Den hadede jeg. Senere fik jeg en anorak, den kom til at holde i flere sæsoner, for sikken en bevægelsesfrihed den havde, til gengæld var der ikke megen varme i det tynde stof, men den var alligevel at foretrække.

Nye tider

Far skulle nu til at opbygge et blikkenslager- og smedefirma helt fra grunden, og det varede da en del tid før det begyndte at give overskud. Der skulle købes værktøj, før man overhovedet kunne udføre noget arbejde. Og kunderne kom ikke løbende til sådan en tilflytter. Heldigvis var tiden med os og udviklingen var til udbygning af byen. Der var godt for fars firma, men for mig var det, som igen at miste min nye familie. Jeg var hurtigt kommet til at kende hele byen, måske ikke alle af navn, men jeg vidste hvor de hørte hjemme, og nu kom der en masse tilflyttere, samtidig med at de tog vores vidtstrakte marker, og skar veje ind igennem vores skov.

I 1957 fik far byggetilladelse til opførelse af værkstedsbygning, grundmuret og med eternittag. Nu var der ved at

*Gretje
Hadenfeld
Hansen
- den
uundværlige støtte
for os alle.*

være gang i forretningen, og det lille værksted var for småt. Jeg synes den støbte grund virkede imponerende stor, men dels skulle der en del maskiner til, dels voksede antallet af svende. Det gik rigtig godt kunne vi godt mærke, selv om det ikke var noget der taltes om. Det var dog ikke sådan at der blev frådset, jeg husker at der i anledning af min søsters konfirmation i 1956, blev diskuteret om der skulle købes en eller to flasker "den med tyren" fra Skjold Burne - og vi skulle dog være 22 til festen! Det var vel også først efter ca. 1970, at vores forældre undte sig en ferie. Det var sikkert ikke så ualmindeligt dengang, men i dag tror jeg de unge prioriterer anderledes.

I 1961 fik far tilladelse til opførelse af en ny garage og lagerbygning ind imod matr. 3 m, for det kneb stadig med lagerplads, så vores elskede hasselnøddekrat måtte lade livet til fordel for en lang bygning, der tillige blev garage for familiens privatbil. Det var en Mercedes, som far var umådelig stolt af;

den blev nu mest brugt i forretningsøjemed, når svendene var ude med de andre vogne. De gange far har haft familien med, kan nemt tælles på to hænder. Det var da også mere rust der plagede den, end slitage på kilometertælleren, da vi efter fars død måtte afhænde den.

Huset moderniseredes løbende

Køkkenet var efterhånden helt utidssvarende og da far altid havde ombygningsarbejde i gang i huset, blev det i 1969 køkkenets tur. Ved at inddrage det ene af de små værelser og det lille gårdareal blev det et stort rum. Det blev udstyret med de fineste køkkenelementer fra den tid og til vores fryd, en opvaskemaskine. Pludselig var vores fælles liv flyttet fra stuerne til køkkenet, i lighed med hvad vi ser nu. Før var alle måltider blevet indtaget i spisestuen, men nu kunne vi undgå at varme det store rum op. 4 år senere blev det store værelse på 1. sal ombygget, idet taget blev hævet således, at der kunne isættes et stort glasdørparti, der gav adgang til den store terrasse, og et vidunderligt udsyn over sundet.

En periode afsluttes

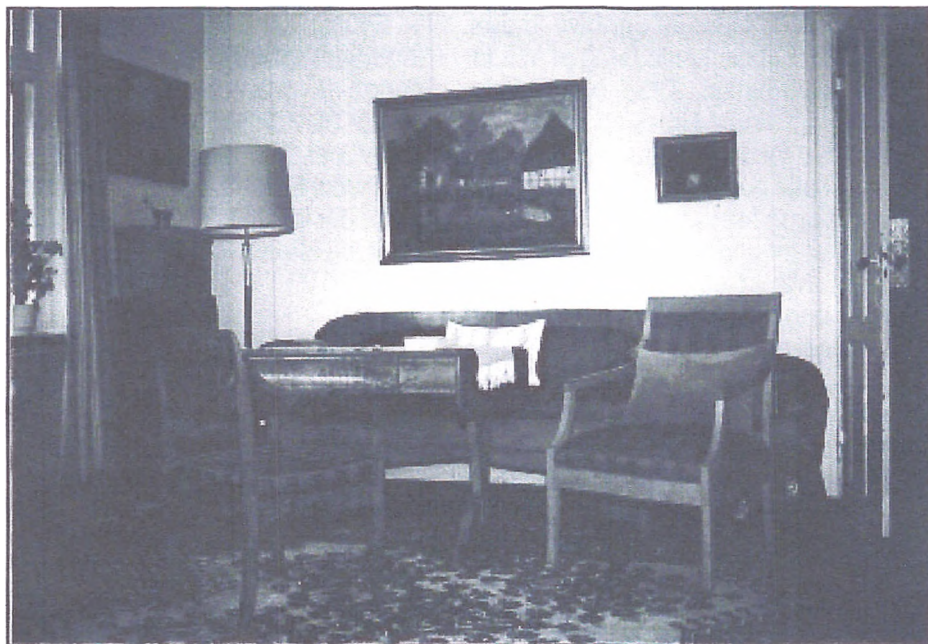
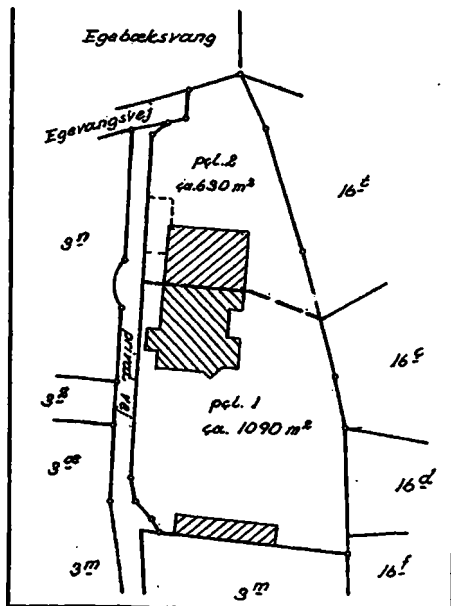
I 1985 afgik min far, Erik Steen Hansen ved døden, og min mor, Gretje Hadenfeld Hansen, blev ejer af huset men allerede efter kort tid erkendte Gretje, at huset var for stort og krævede mere vedligeholdelse, end hun kunne klare. Huset blev derfor sat til salg for kroner 1.575.000. Vi havde - en måske

"romantisk" ide – om, at huset og haven skulle forblive samlet, idet vi syntes at det store hus behøvede en stor grund, men sådan kom det ikke til at gå.

Huset blev nemlig købt af Egon Abildtrup, der straks lod grunden og huset dele i to parceller, som derefter solgtes hver for sig. "Villa Vraa" eksisterer derfor på en måde ikke rigtig læn- gere.

Til højre ses udstykningskortet fra 1987, hvor ejendommen er delt.

Nederst vores birketræs-daglig- stue 1985.

Møder og arrangementer

19. AUGUST:

Et kig i kystens grave

På Hørsholm Egnsmuseum besøges vi en udstilling med våben og smykker, som stammer fra bronzealderens gravhøje langs kysten i Mikkelsborg, Rungsted og Smidstrup. Museumsinspektør **Ole Lass Jensen** vil fortælle om fundene, og entréen er kr. 10,- pr. person.

TID OG STED: Søndag den 19. august 2001, kl. 13.00 på Hørsholm Egnsmuseum, Søndre Jagtvej 2, Hørsholm.

26. AUGUST:

Rundvisning på Kronborgs Fæstningsområde

I fortsættelse af rundvisningen på Kronborg Slot den 27. maj, vil **Jørgen K.W. Hansen** gennemgå Kronborg som fæstning.

Som en følge af Kronborgs optagelse på UNESCO's World Heritage List, forestår der en genopretning af slottets omgivelser. Den danske afdeling af Europa Nostra har ved kritik af Helsingør Kommuneplan 2000-12, gjort frilægning

gen af Kronborgs fortærræn og bebyggelsen på Værftsgrunden til en varm sag. Det er vi egentlig glade for, da vi betragter løsningen heraf og Helsingørs fortsatte maritime tilknytning for at være vor periodes største kulturhistoriske udfordring.

Med Jørgen K.W. Hansens orientering får medlemmerne de bedste forudsætninger for sagligt at tage stilling til de projekter, der skal virkeliggøres.

Vi vil også denne gang begrænse antallet af deltagere til 35 personer (max. 2 gæster pr. ægtepar/medlem). et skal atter understreges, at turen ikke er for gangbesværede og fornuftigt fodtøj vil være en fordel. Brug tilmeldingsblanketten.

TID OG STED: Søndag den 26. august 2001, kl. 10.00 i Mørkeport (ved indgangen til Slotsgården) på Kronborg.

11. SEPTEMBER:

En dag på Flynderupgaard

Foreningen vil gerne styrke sine forbindelser med Flynderupgaard ved at afholde dette møde med et udvidet program. Da mange af medlemmerne ikke

er bundet af arbejdstid, og da mange gerne vil bruge de lyse timer og undgå de mørke, mødes vi allerede om eftermiddagen. Det vil i øvrigt være muligt at støde til eller trække sig tilbage efter behag. Inden dagens egentlige program, kan man da også se på landbrugsbedriften, drikke kaffe i spisehuset eller nyde haven. Deltagelse er gratis, medens forplejning er for egen regning.

Kl. 15.30: Museumsinspektør **Anne Majken Snerup Rud** vil orientere om Flynderupgaards omfattende virksomhed og planerne for fremtiden.

Kl. 16.00 – 17.45: Besøg på museumsafdelingerne. Her vil Anne Majken blive suppleret med foreningens eksperter. Vort æresmedlem, **Christian Sørensen**, vil fortælle om fiskerne i Skotterup og Snekkersten, herunder øgenavne, markante personer, lokale udtryk, varsler, spådomme og overtro. Fhv. bådebygger **Bjørn Andersen** vil vise rundt i Fiskeri-samlingen.

Kl. 18.00: Spisning i Spisehuset, hvor vi får dagens ret og dessert.

Kl. 18.45: Kaffe i Nellemanns-stuen. Her vil lokalhistorikeren **Kjeld Damgaard** afvikle en lokalhistorisk quiz. Det bliver en tillempet lokalhistorisk udgave af "Hvornår var det nu det var". Kom og vær med til at gætte lokalhistoriske årstal på grundlag af fotos, avisartikler og mode. Interesserede kan deltage direkte i quizen og der er tilmed præmier!

TID OG STED: Tirsdag den 11. september 2001, fra kl. 15.30 til ca. 20.30 på Flynderupgaard Museet, Agnetevej 9, Espergærde.

23. SEPTEMBER:

Byvandring i Espergærde

Lokalhistorikeren **Kjeld Damgaard**, vil føre deltagerne rundt i det "rigtige" Espergærde, samt dele af Mørdrup Strandvang. Turen vil foregå til fods og vare ca. 2 timer, og er tilrettelagt således, at også nytillflyttere og andre nye interesserede i lokalhistorie vil have glæde og gavn af turen. Byvandringen er gratis for medlemmer af Historisk Forening, hvorimod gæster/ikke medlemmer må erlægge kr. 10,-

TID OG STED: Søndag den 23. september 2001, kl 14.00 foran Fiskeforretningen på Espergærde Havn.

23. OKTOBER:

Rødder

Piet van Deurs, landets kendte historiefornidler i TV, vil fortælle om vore Rødder. Vi lever i verdens ældste kongerige og taler et fælles sprog. Vi har gamle sagn og nyere begivenheder fælles. Dette og meget mere hører til vore danske rødder; men hvad betyder de egentlig for os i disse globaliseringstider?

TID OG STED: Tirsdag den 23. oktober 2001, kl 19.15 på Espergærde Bibliotek.

27. NOVEMBER:

Ombudsmands- institutionens historie

Folketingets Ombudsmand, **Hans Gammeltoft-Hansen**, vil berette om den verdenskendte institution, som er efterlignet af mange lande. Men hvorfor fik Folketinget en Ombudsmand, og hvad laver han? Det kan vel ingen bedre end selve Ombudsmanden fortælle.

TID OG STED: Tirsdag den 27. november 2001, kl 19.15 på Espergærde Bibliotek.

11. DECEMBER:

Julehygge

Vi bryder ikke traditionen, men glæder os til at **Else Elbæk** vil skabe lidt juleunderholdning med sange og historier. Til kaffen kan købes æbleskiver og solbærrøm.

TID OG STED: Tirsdag den 11. december 2001, kl. 19.15 på Espergærde Bibliotek.

78 til generalforsamling

Historisk Forenings generalforsamling blev i år lidt af et tilløbsstykke. Ikke mindre end 78 havde indfundet sig, og hørte Holger Dahls fomandsberetning, der formede sig som en gennemgang af det sidste års arrangementer i foreningen. Desuden omtaltes de øvrige ting foreningen er involveret i, bl.a. et spirende samarbejde med de øvrige lokalhistoriske foreninger i Nordsjælland. Formanden rettede desuden en tak til Per Då, der har valgt at stoppe sit bestyrelsesarbejde efter 11 år.

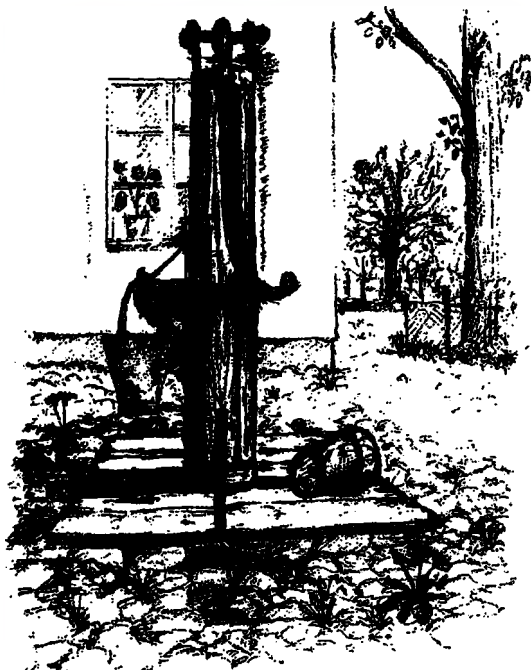
Regnskabet viste et minimalt underskud på ca 200 kr, men da foreningen har en formue på ca 18.000 kr. og stigende medlemstilgang, gav det ikke anledning til bekymring. Medlemstallet er p.t. på 243.

Til afløsning for Per Då, valgtes som bestyrelsessuppleant valgtes Ruth Sølvhøj. Alle øvrige valg var genvalg.

Under eventuelt takkede Christian Sørensen bestyrelsen for et godt år, og aftenen sluttede af med fremvisning af filmen "De bedste mennesker" med Per Christiansen og Bjørn Andersen.

HUSK HAVNEFESTEN I SNEKKERSTEN 4.-5. AUGUST 2001

Bl.a. med lokalhistorisk udstilling om Snekk. Strandvej.

PUMPEN PÅ
HOVGAARDEN

H. H. LÜTZHÖFT

Hovgaardens forsvundne pumpe

Da Hovgaarden blev nedrevet i 1988 var det meningen at denne pumpe skulle have været på Flynderupgaard, men aftenen før flytningen „forsvandt“ den sporløst. Kender nogen dens skæbne?

Historisk Forening for Espergærde og Omegn

Årligt kontingent: kr 75,-
som indbetales på gironr.
604-3151 til kassereren.

Bestyrelse:

Formand: Holger Dahl,
Hyacintvej 19, Mørdrup,
3060 Esp., tlf 49 13 17 16.

N.fmd.: Jørgen K.W.Hansen,
Dyremosevej 12, Tibberup,
3060 Esp., tlf 49 13 47 45.

Kasserer: Fini P. Pedersen,
Stokholmsvej 83, Mørdrup,
3060 Esp., tlf 49 13 26 10.

Sekretær: Else Elbæk,
Gefionsbakken 5 B, 3060
Espgd., tlf 49 13 51 44.

Best.medl.: Nina Etting, GI
Strandvej 406, Tibberup,
3060 Esp., tlf 49 13 29 00.

Best.suppleanter: Ruth Sølv-
høj, Mørdrupvej 77 A,
Mørdrup, 3060 Espergærde
Tlf. 49 13 21 15
Hans-Henrik Lützhøft, Hovvej
89, Tibberup, 3060 Esp.
tlf 49 13 19 76.

EGEBÆKKEN

Udgives to gange årligt som
medlemsblad for Historisk
Forening.

Redaktion:

Ansvarsh.: Kjeld Damgaard,
Rugmarken 27, Mørdrup
tlf 49 13 52 97

E-mail:

Kjeld-Damgaard@
mail.tele.dk

Holger Dahl
Jørgen K.W. Hansen
Nina Etting